

Inte det sista vi läser om Musk

Elon Musk är av och till världens rikaste människa. Han är uppenbarligen genial. Förr i tiden när man inte var så finkänslig i beskrivningen av funktionsnedsättningar skulle man kallat honom spritt språngande galen.

Boken om **Elon Musk** är en tegelsten. Den tyngs av oräkneliga namn på de chefer, ingenjörer och tekniker Musk träffar. Av bokens 760 sidor utgör personregistret tio. **Walter Isaacson** är någon gång kritisk men fokuserar genomgående på Musks framgångar, hans förmåga att sätta fingret på ömma punkter och hans oerhörda energi. Analysen går sällan på djupet.

Boken inleds med bland annat detta citat från **Steve Jobs**:

“Människor som är galna nog att tro att de kan förändra världen är de som gör det.”

Musk hade en svår barndom. En far som på några ögonblick kunde förvandlas från välvillig till en ondskefull despot. Hans skolgång i Sydafrika präglades av mobbning och misshandel. Han lider av Aspergers syndrom och kan ofta fullständigt koppla av alla sociala och känslomässiga kontakter med närstående och arbetskamrater. Samtidigt är han överbegåvad och förmår omsätta sina grundliga kunskaper i till exempel fysik och teknik till originellt nytänkande och praktiskt företagande.

Hans ledarskap är auktoritärt. Går någon del i produktionen av bilarna eller raketerna långsamt avskedar han cheferna. Han samtalar gärna med jobbarna på banden men är fullständigt främmande för fackligt inflytande.

I mitt förvisso blygsammare chefskap försökte jag se människan i medarbetaren, ta hänsyn till deras individuella åsikter och sätt att vara för att samarbeta mot gemensamma mål. Musks ledarskap är motsatsen: Den som inte anammar hans idéer och

inte är villig att engagera sig hundra procentigt utan hänsyn till familjesituation eller egna behov hotas att få sparken. När han tog över Twitter sa han:

“Jag tror helhjärtat på att ett litet antal exceptionella människor som är väldigt motiverade kan uträtta mer än ett stort antal människor som är ganska bra och hyfsat motiverade.”

Han ställer ofta nästan helt orimliga krav på sina medarbetare – en i sammanhanget föga adekvat benämning, välbetalda slavar passar bättre – som ibland uppnår målen, ibland inte och då får gå. Kritik och motfrågor accepteras inte. Men resultat nås uppenbarligen.

Ekonomiskt går Musks företag lysande. Men vi ska ändå inte tro att han drivs enbart av pengahunger och självförverkligande. Elbilen är för Musk svaret på att jorden håller på att gå under på grund av de fossila bränslena. Utforskningen av rymden och färderna till Mars är nödvändiga för att garantera att mänskligheten blir kvar även om jorden blivit obeboelig. Till en god vän, som tycker att robotar som via AI fått ett eget medvetande är minst lika bra som människor och därför kan ta över jorden, säger Musk att han värnar mänskligheten.

Plötsligt driver Musk också storpolitik. När Ryssland anföll Ukraina 2022 slog de ut de ukrainska kommunikationssystemen, bland annat internet, och gjorde det omöjligt för försvaret att samordna sig. Musk sänder då flera tusen starlink (rymdsatelliter) och paraboler så att de åter kan kommunicera. Men när Ukraina vill använda dem för att skjuta den ryska Stillehavsflottan i sank blockerar han att den används för det ändamålet. Han hävdar att han talat med den ryske USA-ambassadören som påstått att det skulle kunna utlösa ett kärnvapenkrig.

På hösten 2022 tar Musk över Twitter och gör sig omedelbart av med 80 procent av de anställda. Han döper om plattformen till X som är Musks favoritsiffra och som också en av hans söner

heter. Nu skall fullständig yttrandefrihet gälla hävdar han, men inser snart att vad som helst inte ska kunna framföras. Han inför regler som innebär att vissa inte blockeras helt men hindras att nå ut till alla. Han låter Trump komma tillbaka och andra kontroversiella personer som av många bedöms som antisemitiska. När han själv ifrågasätts i en form som Musk uppfattar som hot mot honom och hans familj stänger han ner deras konton.

Till slut återstår bara en häpnad över fenomenet Musk. Han må ha goda sidor och stundtals hyggliga moraliska värderingar. Men för mig är det skrämmande att en ensam egensinnig person utan något ansvar kan agera i storpolitiska sammanhang och besluta vem som får säga vad på sociala medier.

Boken sträcker sig till april 2023. En sak vågar jag avsluta med: detta är inte det sista vi läser om Elon Musk. Självkörande bilar, robotar med mänskliga drag och rymdfärder till Mars kommer att bli verklighet. Tack vare denne bisarre och galne man.

Jan Molin

Elon Musk

Walter Isaacson

Översättning: Manne Svensson och Daniel Helsing

Fri tanke 2023

Elon Musk av Walter Isaacson

fri tanke